

вільно прийнятою сукупністю цінностей. Розум, оперуючи ідеями, пізнає буття розумних істот, але, будучи сферою загального, принципово не вичерпує індивідуального.

Філософія, яка ґрунтується на твердженні, що сутністю душі є мислення, уважає П. Юркевич, заперечує все суттєво-моральне в людині, а любов замінює абстрактним розумінням обов'язку. Серце ж поєднує в собі всі тілесні сили, є їх «скарбником і носієм», воно визнається найближчим органом душевного життя. «У серці людини знаходиться основа того, що її уявлення, почуття і вчинки набувають особливості, в якій виражається саме її душа, а не інша, і набувають такого особистого, приватно-визначеного спрямування, за силою котрого вони суть прояви не загальної духовної істоти, а окремої живої, справді існуючої людини» — пише П. Юркевич. Як каже Юркевич, серце є вихідним пунктом усього доброго й злого в словах, думках і вчинках людини... Воно є стрижнем, на якому викарбуваний природній моральний закон. Серце дає змогу людині відрізнити справедливе від несправедливого, добре від лихого. Морально зріла людина, на думку П. Юркевича, керується не тільки досягненнями розуму, а й кориться заповіді любові, що вимагає жертвувати своїми особистими вигодами заради блага інших, для блага загального. У справедливості й любові полягають найміцніші умови для встановлення миру і братерства між людьми.

Щодо чинного позитивного права, філософ переконаний, що філософія права є аналітикою його засад, а судити про те, що є право, людина може не тільки на підставі позитивного права, а й на підставі ідеї права, створеної внутрішньо. На думку Юркевича людина визначається не тільки за зовнішніми, емпіричними чинниками, але і за усвідомленням ідей, вона має визначені правила та звичаї, підкорюючись яким, вона має здатність судити про їх достойнство.

Ідеї Памфіла Юркевича у теперішній, такий складний для нашої країни час, можуть стати основоположними принципами внутрішньої життєдайної сили кожного українця, оскільки у них стверджується що людські егоїстичні прагнення не вичерпують усіх душевних прагнень, і не можуть узяти над ними верх, а людина завжди буде залишатися людиною та визнавати право живих істот на життя, виявляючи інтерес до їхньої долі, викликаючи в серці співчуття, співпричетність і любов. Його філософія є методологічним фундаментом морального обґрунтування права у класичній українській філософсько-правовій думці, оскільки у ній яскраво виражена специфіка українського національного світобачення, основні його риси. Вона є виразником душі народу, його традицій, його духовності.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Тетяна Непокупна,

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри політекономії

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Модернізація, як процес удосконалення чи оновлення будь-чого – технологій, інфраструктури, соціально-економічних систем тощо, спрямована на

поліпшення ефективності, якості чи підвищення конкурентоспроможності об'єкту модернізації. Модернізація соціальної сфери передбачає оновлення та/або удосконалення роботи галузей соціальної сфери у цілому, їх інфраструктурних елементів та інститутів зокрема. Специфіка модернізації соціальної сфери полягає в орієнтації на покращення якості життя населення країни, територіальних громад шляхом якісного надання їм соціальних послуг – продукту галузей соціальної сфери, на підвищення економічних показників шляхом умотивованості зайнятого населення до високопродуктивної праці для створення доданої вартості у галузях соціальної сфери.

Сучасний процес модернізації соціальної сфери – оновлення освітніх систем, реформи в галузі охорони здоров'я, соціального захисту та підтримки, зміни культурних практик, творення справедливішого, інклюзивнішого та гуманнішого суспільства має враховувати ключові тренди соціально-економічного, технологічного та людського розвитку.

Модернізація соціальної сфери у цілому і територіальних громад зокрема передбачає інноваційні заходи, стратегії, що спрямовані на підвищення доступності, якості та ефективності надання соціальних послуг, на забезпечення їх відповідності сучасним викликам та потребам суспільства. Це включає впровадження інформаційних технологій у процеси надання соціальних послуг для полегшення доступу до них усіх членів територіальної громади незалежно від їхнього соціального статусу/місця проживання чи інших факторів, для зменшення бюрократичних процедур (наприклад, електронні системи заявок, онлайн консультації, моніторинг ефективності соціальних програм тощо); розвиток гнучких моделей надання соціальних послуг з урахуванням різноманітних потреб та пріоритетів різних груп населення (наприклад, індивідуалізація освітніх траєкторій); удосконалення професійної підготовки зайнятих фахівців у галузях соціальної сфери, впровадження стандартів професійної етики і комунікацій, моніторингу якості і результативності діяльності галузей соціальної сфери; розвиток співпраці між державними органами, громадськими організаціями, приватним сектором та іншими зацікавленими сторонами (соціальне партнерство) у підтримці і стимулюванні використання соціальною сферою інноваційних методів та підходів до надання соціальних послуг тощо.

Модернізація соціальної сфери на рівні територіальних громад передбачає управління впровадженням нових підходів та методів покращення надання соціальних послуг. Процеси децентралізації та розширення повноважень органів місцевої влади за рахунок передачі більшої кількості повноважень та ресурсів управління соціальною сферою на рівень територіальних громад сприяє гнучкому реагуванню на конкретні потреби та пріоритети населення громади. Створення механізмів для активного залучення громадян до прийняття рішень у сфері соціальної політики і функціонування галузей соціальної сфери передбачає проведення громадських обговорень, консультацій з населенням, створення громадських дорадчих рад, співпраця з громадськістю і неурядовими організаціями сприяє виокремленню соціальних проблем та віднайденню ресурсів для допомоги у реалізації соціальних програм та проєктів. Використання інформаційно-комунікаційних технологій, автоматизації та оптимізації процесів управління соціальною сферою спрощує адміністрування, звітність, моніторинг (e-governance) соціальних процесів у територіальній громаді. Для постійного вдосконалення процесів управління є потреба у роз-

робці та впровадженні стратегічних планів розвитку соціальної сфери на рівні громад, у їх моніторингу та оцінці результатів.

Модернізація передбачає використання інноваційних підходів та технологій до надання соціальних послуг, що відповідають специфічним потребам населення територіальних громад. Так, наприклад, застосування потенціалу штучного інтелекту пришвидшує та оптимізує процеси аналізу масиву даних щодо виявлення і прогнозування соціальних проблем територіальної громади з метою розробки програм соціальної підтримки. Розробка додатків для мобільних пристроїв, які надають доступ до інформації про соціальні послуги, спрощують комунікації, наприклад, із соціальними працівниками. Використання технологій блокчейну забезпечує прозорість та цільовий характер проведення фінансових операцій у соціальній сфері, безпеку зберігання й управління соціальними даними. А використання технологій інтернету речей (IoT) дозволяє допомагати людям з обмеженими можливостями, підтримувати безпеку літніх людей, дітей. Це т. зв. smart-речі: розумний будинок, розумний холодильник, розумний годинник з підтримкою функції відстежування серцевого ритму і місцезнаходження, гнучкі екрани, системи моніторингу стану здоров'я – пристрої для вимірювання пульсу, кров'яного тиску, рівня цукру в крові та передачі даних лікарям через IoT для віддаленого моніторингу пацієнтів. Використання технологій віртуальної реальності для навчання соціальним навичкам: це стосується, наприклад, колишніх ув'язнених, лікування психічних і ментальних розладів, зменшення соціальної ізоляції тощо. Використання технологій відеозв'язку, відеоконференцій для віддаленого спілкування, для консультацій з лікарями без виходу з дому (телемедицина), які допомагають забезпечити доступ до соціальних послуг людям з віддалених або важкодоступних місцевостей, допомагають проводити консультації та здійснювати психотерапевтичну підтримку ветеранів, які можуть стикатися з психологічними труднощами після повернення з війни або служби.

Таким чином, модернізація соціальної сфери полягає у впровадженні й інтеграції у механізми її функціонування новітніх цифрових технологій і алгоритмів, включає в себе оновлення та вдосконалення систем, методів та підходів, що використовуються для управління соціальними програмами, соціальними послугами та використовуваними ресурсами та спрямовані на покращення управління соціальною сферою з метою забезпечення якіснішої, ефективнішої, інклюзивнішої підтримки громадян.